

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Přírodovědecká fakulta

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje

Studijní program: Biologie

Studijní obor: Biologie a geografie se zaměřením na vzdělávání

SROVNÁNÍ SYSTÉMU STÁTNÍCH MATURIT
COMPARISON OF STATE MATURITA SYSTEMS

Bakalářská práce

Veronika Vítková

Vedoucí bakalářské práce: RNDr. Martin Hanus, Ph.D.

Zadání bakalářské práce

Název práce

Srovnání systému státních maturit

Cíle práce

Stručně popsat historii školství a maturitní zkoušky.

Srovnat úroveň maturitní zkoušky v Česku a Polsku se zaměřením na maturitní předmět zeměpis.

Použité pracovní metody

Práce bude vycházet z rešerše literatury a internetových zdrojů. Dále bude srovnávat dostupná data a zadání maturitních testů z předmětu zeměpis.

Datum zadání: 2. prosince 2011

Jméno studenta: Veronika Vítková

Podpis studenta:.....

Jméno vedoucího práce: RNDr. Martin Hanus, Ph.D.

Podpis vedoucího práce:

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím literatury a pramenů, které jsem všechny řádně citovala. Tato práce ani její podstatná část nebyla použita k získání jiného ani stejného akademického titulu.

Použití výsledků této bakalářské práce je možné pouze v rámci Univerzity Karlovy v Praze nebo s jejím písemným souhlasem.

Souhlasím s tím, že práce bude pro studijní účely poskytnuta Knihovně Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze a řádně vedena v evidenci uživatelů.

V Praze dne

.....

Veronika Vítková

Poděkování

Mé díky patří především vedoucímu práce panu RNDr. Martinu Hanusovi, Ph.D. za věnovaný čas, vstřícnost, trpělivost, odborné vedení, poskytnutá data a informace, kterými přispěl v průběhu zpracovávání této bakalářské práce. Poděkování patří také mé rodině a přátelům, kteří mě po celou dobu studia podporovali.

Srovnání systému státních maturit

Abstrakt

Maturitní zkouška je v mnoha zemích nezbytnou podmínkou pro přijetí na vysokou školu a otevírá tak dveře dalšímu vzdělávání. V současné době je však zároveň stále častěji kritériem pro přijetí do zaměstnání. Snaží se jí tedy dosáhnout stále větší počet lidí a její úroveň je často diskutována.

Tato bakalářská práce se zabývá historií školství v Česku a Polsku. Shrnuje systém maturitních zkoušek a jejich úroveň. Důraz je kladen na maturitní předmět zeměpis. Analyzuje didaktické testy, které byly maturantům zadávány v jarním termínu roku 2012. Zkoumá požadované znalosti a dovednosti, rozdělení úloh do kategorií v rámci oboru geografie a zabývá se typem použitých úloh.

Comparison of state maturita systems

Abstract

Graduation Exam is in many countries a prerequisite for admission to a university, opening the door to further education. At present, it is also increasingly criteria for admission to employment. It tries to accomplish a greater number of people and its level is often discussed.

This paper deal with the history of education in the Czech Republic and Poland. It summarizes the system leaving examinations and their level. The emphasis is on the subject of geography. Analyzes educational tests, which were awarded graduates with their graduation in the spring term of 2012. It examines the required knowledge and skills, roles to categories within the field of geography and discusses the type of the task.

OBSAH

Seznam rámečků.....	7
1. Úvod.....	8
2. Historie českého školství.....	9
2.1. Historie maturitní zkoušky.....	10
2.1.1. Maturita v Česku.....	10
2.1.2. CERMAT.....	12
2.2. Současný maturitní systém v Česku.....	13
2.2.1. Rok 2011.....	13
2.2.2. Rok 2012.....	14
2.2.3. Rok 2013.....	15
3. Polské školství.....	16
3.1. Současný maturitní systém v Polsku.....	18
4. Srovnání testových úloh.....	18
4.1. Tematické okruhy.....	21
4.2. Požadavky na znalosti a dovednosti.....	22
4.3. Zastoupení typů úloh v testech.....	23
5. Srovnání výsledků maturitních zkoušek.....	25
6. Shrnutí a závěr.....	26
7. Seznam zdrojů a informací.....	27
7.1. Literatura.....	27
7.2. internetové zdroje.....	29
8. Příloha.....	30

Seznam rámečků

Rámeček č. 1: model maturitní zkoušky pro rok 2011.....	14
Rámeček č. 2: model maturitní zkoušky pro rok 2013.....	15
Rámeček č. 3: Tematické okruhy.....	21
Rámeček č. 4: znalosti a dovednosti.....	22
Rámeček č. 5: otevřené a uzavřené úlohy.....	23
Rámeček č. 6: typy úloh podle zadání.....	24
Rámeček č. 7: údaje za rok 2012.....	25
Rámeček č. 8: údaje za rok 2011.....	25
Rámeček č. 10: průměrná úspěšnost.....	26

1. Úvod

Maturitní zkouška je v posledních letech velice často zmiňované sousloví nejen mezi kantory a studenty, ale i v médiích a v řadách veřejnosti a lidí, kteří mají tuto zkoušku již za sebou, nebo se jich na první pohled vůbec netýká. Opak je však pravdou. Maturita se v poslední, ne zrovna krátké, době týká všech občanů České republiky a to v míře větší, než by mnozí sami chtěli. Školní reforma, která v Česku proběhla bouřlivěji a pomaleji, než byla plánována, se více či méně dotkla nás všech. Nejvíce samozřejmě studentů středních škol a jejich kantorů, kteří v „převratném“ roce 2011 v podstatě do poslední chvíle nevěděli, co je čeká a demonstracemi dávali najevo svůj nesouhlas. O něco méně pak celou situaci vnímala veřejnost. Faktem však je, že i lidé, kteří se o dění ve školství, politice nebo celkově o světě kolem sebe nezajímají, se na změně maturitního systému podíleli a to finančně. Z různých zdrojů lze získat informace o různých částkách a uvádět zde tedy přesnou sumu, která byla za nové maturity utracena by mohla být zavádějící, nicméně je třeba podotknout, že z pohledu běžného občana se daná částka zdá astronomická ve všech jejích podobách. V tomto smyslu se vyjádřil i Nejvyšší kontrolní úřad, exministr školství Josef Dobeš, politická opozice a mnoho dalších. Pohybujeme se však v dlouhé časové ose od testování po realizaci nové formy maturity a její budoucí podobu. Polemizovat nad cenou maturit nechci, co však vidím jako daleko závažnější problém je to, že Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání (dále jen CERMAT) nezveřejňuje žádnou výroční zprávu týkající se průběhu maturitních zkoušek a jejich výsledků. Tato instituce je financována z peněz daňových poplatníků a jakákoli argumentace ve smyslu, že by výsledky mohly být špatně interpretovány mi přijde absurdní. Faktem je, že po prohraném soudním sporu CERMAT přislíbil v letošním roce přístup k informacím po jejich zpracování.

Jako srovnávací zemi jsem zvolila Polsko. V této zemi došlo rovněž k reformě maturitních zkoušek a to v roce 2005. Navíc se Česká Republika při své reformě nechala v mnoha ohledech Polskem inspirovat a v roce 2012 si byly naše formy maturit velice podobné. Rovněž Polsko se potýkalo při reformování se značnými problémy, ale vzhledem k tomu, že k zavedení nového systému došlo dříve než u nás, je nyní již ustálenější.

Ve své práci bych ráda nastínila vývoj školského systému, stručně popsala vývoj maturitní zkoušky a seznámila čtenáře s její nynější podobou

2. Historie českého školství

Před tereziánskou reformou v Čechách prakticky neexistoval organizovaný školní systém. V roce 1774 byl zaveden školský řád podle návrhu opata Johanna Ignaze von Felbigera, který reformoval rakouské školství. Školní řád tehdy zavedl povinnou šestiletou školní docházku. Školy byly rozděleny na normální (v každé provincii), hlavní (v každém kraji alespoň jedna) a obecné tzv. triviální (v menších městech či vesnicích v dosahu kostela). V malých školách byl rozsah výuky omezen především na čtení, psaní, počítání a náboženství, v hlavních školách se navíc vyučovala latina, kreslení, měřičství, dějepis, zeměpis a hospodářství. Kromě povinné školní docházky císařovna zavedla tzv. vrchnostenský školní patronát, čímž přenesla zodpovědnost za výstavbu škol a výběr učitelů na bohaté měšťany. Větší školy tak byly více a lépe vybavené, zakládaly se první školní knihovny a zlepšilo se i postavení učitelů. Horší situace panovala i nadále na venkově. Po roce 1848 patronát převzaly obce. Od roku 1864 byl povinně volen školní výbor. Novinkou byla také povinná nedělní škola, která byla zavedena roku 1773 a do které se chodilo po odpolední mši. Byla určena pro mládež od 12 do 20 let. Obvykle trvala jenom hodinu a říkalo se jí „opakovací“. Děti do ní chodily tak dlouho, dokud nesložily závěrečnou zkoušku. Nedělní škola byla zrušena až roku 1870, když se školní docházka prodloužila novou reformou o dva roky. České vzdělávání se začalo rozvíjet hlavně v období národního obrození, kdy vlastenečtí učitelé bojovali za český národ proti germanizaci a prosazovali zrovnoprávnění češtiny s němčinou. (HAMELIKA, online)

V současné době jsou školy zřizovány obcemi, státem, soukromníky nebo církvemi. Do základní školy dochází žáci 9 let. Na střední školu s maturitou a na gymnázium čtyři roky nebo na tři roky na učiliště, kde obdrží výuční list a dále je jim umožněno dvouleté studium pro získání maturitní zkoušky. Po maturitě mohou dále studovat na vysoké škole.

2. 1. Historie maturitní zkoušky

Slovo *maturita* pochází z latinského *maturitas*, což v překladu znamená zralost. Adjektivum *maturus* je tedy zralý. V angličtině znamená slovo *maturity* také dospělost. Význam tohoto slova je tedy zřejmý. Za základy lze považovat standardizované státní zkoušky, díky kterým se jejich absolventům otevřely dveře na univerzity. Poprvé tomu tak bylo na začátku 19. století v Prusku. Termín *matura* se k nám rozšířil na základě habsburské školské tradice. (wikipedia, online)

Zkouška se skládá po ukončení středoškolského vzdělání a její splnění je u nás podmínkou k připuštění k dalšímu studiu. Zkouška samotná je však nepovinná a střední školu lze tedy ukončit rovněž bez jejího splnění. Dokladem o ukončení středoškolského vzdělání je pak poslední vysvědčení ze 4., tedy závěrečného, ročníku.

2.1.1. Maturita v Česku

Maturitní zkoušky se objevují v našem školství v roce 1849 v souvislosti s tzv. Exner-Bonitzovou reformou a od svých počátků byly zavedeny jako zkoušky státní. Původně byly určeny pouze pro gymnázia, skládaly se ze všech povinně vyučovaných předmětů a obsahovaly dvě části, písemnou a ústní. Postupně vznikaly další typy škol, na kterých se zkoušky zaváděly a docházelo k jejich změnám. V této době bylo úspěšné splnění maturity jedinou podmínkou k přijetí na univerzitu, ale absolventi různých škol neměli zcela rovnocenná práva. I po formálním legislativním zrovnoprávnění maturitních vysvědčení v roce 1909 (součást tzv. Marchetových zákonů) byly na řadě vysokých škol požadovány tzv. doplňující zkoušky z některých předmětů. Studenti z učitelských ústavů však ani po složení maturitní zkoušky na tomto typu školy neměly možnost dále studovat, a pokud chtěli být přijati na vysokou školu, museli složit novou maturitu na některém typu gymnázia. Rovněž maturity z vyšší průmyslové školy k dalšímu studiu neopravňovaly. Již v této době měly školy různé zřizovatele a spadala-li škola do kategorie škol soukromých a vysvědčení vydávaná těmito školami měla být rovnocenná s těmi z veřejných škol, muselo být soukromé škole přiznáno tzv. *právo veřejnosti*. (Morkes, 2003)

Na počátku samostatného československého státu se prosadil jako základní a nejdůležitější maturitní předmět český jazyk. Ostatní maturitní předměty byly diferencované podle jednotlivých typů škol. Dílčí změny spočívaly v tom, že si studenti již mohli částečně volit maturitní předměty. Zdůrazňováno bylo především to,

že maturitní zkouška má dokládat především celkovou dospělost abiturienta. (Morkes, 2003)

Od roku 1942 měl hlavní slovo při maturitní zkoušce předseda komise, ostatní členové měli pouze poradní hlas, a nařízení inspekční komise znělo tak, že 20% maturantů nesmí prospět. Okupační předpisy rovněž nařizovaly, že s vyznamenáním může prospívat pouze jediný žák ve třídě a z žádného předmětu nemají být ve třídě více než dvě známky velmi dobré, což byla v zavedeném šestistupňovém řádu jednička. Tím měla být průkazně dokázána nižší intelektuální schopnost českého obyvatelstva. (maturitní zpravodaj, online)

K radikálním změnám došlo v roce 1948, kdy došlo k zestátnění všech škol a vznikla jednotná školská soustava. V období po druhé světové válce došlo k výraznému snížení prestiže a úrovně maturitní zkoušky. Důvodem byla snaha přivést rychle na vysoké školy studenty z dělnické třídy oddané komunistické straně. Po roce 1951 se písemná část maturity skládala pouze z českého a ruského jazyka a ústní zkouška pak rovněž z těchto předmětů plus dvou dalších. Došlo k rozvoji studia při zaměstnání, při kterém velice často neodpovídaly nabyté vědomosti stejné úrovni jako při denním studiu, což rovněž snižovalo váhu maturitní zkoušky. Pro přijetí na vysokou školu se stal hlavním kritériem politický profil absolventa a maturitní zkouška tak již nebyla jedinou dostačující podmínkou, zavedeny byly další přijímací zkoušky. V roce 1953 došlo k přechodu na nový organizační model školství, který usiloval o maximální přiblížení našeho školství sovětskému školskému systému. Zavedena byla osmiletá povinná školní docházka (místo devítileté) a nově byla zavedena osmiletá střední škola. Aby byla zdůrazněna uzavřenost „středního vzdělání“ na této škole, končila docházka v osmé třídě závěrečnou zkouškou ze dvou povinných a jednoho výběrového předmětu. Na osmiletou střední školu pak navazovala dalšími třemi roky již výběrová jedenáctiletá střední škola, jejíž docházka končila maturitou. Tento typ školy měl nahradit dosavadní gymnázia. Povinnými předměty u maturitní zkoušky na jedenáctiletých středních školách byly čeština a ruština (písemně i ústně, pro písemnou práci byly vymezeny vždy 4 hodiny), pouze ústně se zkoušela matematika a jeden předmět byl výběrový. (Morkes, 2003) Tímto došlo z historického hlediska k přerušení kontinuity a tradice. Až zákon z roku 1968 gymnázia znovu zavedl. Do roku 1989 bylo ještě realizováno několik změn ve školském zákoně, žádné však již systém školství radikálně neměnily.

Nejviditelnější změnou po roce 1989 v systému maturitních zkoušek bylo jistě zrovnoprávnění výuky cizích jazyků, kdy ruština ztratila své výsadní postavení.

Maturitní zkouška byla zákonem ustanovena na povinné zkoušce z českého jazyka a literatury a výběru dalších minimálně tří maturitních předmětů. Při maturitě bylo používáno pětistupňové hodnocení, přičemž 1 = výborná, tedy nelepší možné hodnocení a 5 = nedostatečná, tedy nejhorší možné hodnocení, při kterém žák neprospěl.

V letech 1997 až 1999 se snažilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy získat dostatečná data o úrovni znalostí českých maturantů pomocí testů. Tyto testy byly nazývány „Sonda Maturant“ a museli je psát všichni studenti maturitního ročníku. Dále testy měly zkoumat variabilitu mezi úrovněmi škol, která byla značná. Později ministr školství Tošovský začíná politicky podporovat státní maturitu. Vzniká Centrum pro reformu maturitní zkoušky (CERMAT), které už začalo připravovat reformu maturit. K uzákonění státní maturitní zkoušky došlo v roce 2004, přičemž samotná státní maturita měla být spuštěna ve školním roce 2007/2008, k čemuž však nedošlo. Dalšími novelami školského zákona byla nová podoba maturitní zkoušky spuštěna v roce 2011.

2.1.2. CERMAT

Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání (CZVV) bylo zřízeno k 1. lednu 2006 v souladu s ustanovením § 80 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, Opatřením Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy č. j.: 33306/2005-14 ze dne 1. 12. 2005. CZVV navazuje na činnost Centra pro reformu maturitní zkoušky (CERMAT), později Centra pro zjišťování výsledků vzdělávání (CERMAT), které bylo jako divize Ústavu pro informace ve vzdělávání (dále jen ÚIV) v roce 1999 pověřeno MŠMT přípravou reformované maturitní zkoušky. Příprava, organizace a vyhodnocení společné části maturitní zkoušky je stěžejní činností CERMATU. Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání používá vedle oficiálního názvu také slovní značku CERMAT, která je ve veřejnosti spojována s cyklem přípravných programů *Maturita nanečisto*. Z tohoto důvodu užívá CZVV i dvě vzájemně propojené internetové adresy www.ceremat.cz a www.czvv.cz

Dnem 1. 4. 2009 bylo Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání zřízeno jako příspěvková organizace na základě zřizovací listiny MŠMT č. j. 6 498/2009-23 ze dne 24. 3. 2009. (CERMAT, online)

2.2. Současný maturitní systém v Česku

Legislativní zázemí nové maturitní zkoušky tvoří školský zákon z roku 2004, který ji kodifikoval a "maturitní" vyhláška, která blíže specifikuje ustanovení zákona. V případě školského zákona se jedná o novelu č. 370/2012 Sb. V případě maturitní vyhlášky se jedná konkrétně o č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou ve znění vyhlášky č. 90/2010 Sb., č. 274/2010, č. 54/2011 Sb. a 273/2011 Sb. a č. 371/2012 Sb. Oba předpisy nabývají účinnosti 9. listopadu 2012. Výjimkou jsou pouze části novely školského zákona týkající se podílu obcí na financování základních škol, které vzhledem k souvislosti se změnami v rozpočtovém určení daní nabývají účinnosti až od 1. ledna 2013. (novamaturita, online)

Zkoušky, které se konají formou písemné práce a didaktického testu jsou administrovány centrálně. Mají stanovené zadání zkoušky a konají se ve stejném termínu na všech školách. Probíhají podle stejné metodiky tzv. jednotného zkušebního schématu. Ústní zkouška z profilové a společné části se koná společně. (novamaturita, online)

2.2.1. Rok 2011

V roce 2011 proběhla poprvé maturita v nové podobě. Tento rok se také označuje jako tzv. náběhová fáze.

Rámeček č. 1: model maturitní zkoušky pro rok 2011

ROK	SPOLEČNÁ ČÁST	PROFILOVÁ ČÁST
2011	2 povinné zkoušky: 1. český jazyk a literatura 2. cizí jazyk nebo matematika	2–3 povinné zkoušky - stanovil ředitel školy
	max. 3 nepovinné zkoušky - z nabídky: český jazyk a literatura, cizí jazyk, matematika, občanský a společenskovední základ, biologie, fyzika, chemie, dějepis, zeměpis, dějiny umění	max. 2 nepovinné zkoušky - nabídku stanovil ředitel školy

Zdroj: <http://www.novamaturita.cz/maturita-2011-1404035432.html> (cit. 15.7.2013)

Všimněme si, že maturitní zkouška se skládá ze dvou částí, a sice společné (státní) a profilové (školní). Aby žák uspěl u maturity, musí úspěšně složit povinné zkoušky obou těchto částí. Povinné zkoušky jsou tedy dvě: 1. český jazyk a literatura 2. cizí jazyk nebo matematika – student si sám může zvolit variantu a to dokonce buď v základní, nebo rozšířené úrovni. Dále si žák může (ale nemusí) zvolit maximálně tři nepovinné zkoušky a to z nabídky: viz Rámeček č. 1. U povinných i nepovinných zkoušek z cizího jazyka se nabízejí tyto varianty: angličtina, němčina, francouzština, španělština a ruština. Podmínkou výběru je však to, že je daný jazyk na škole vyučován, tato podmínka však neplatí při výběru nepovinných zkoušek z ostatních předmětů. Tyto zkoušky jsou realizovány centrálním zadáváním i vyhodnocováním testů a není proto zadán požadavek na kvalifikaci učitelů. Profilová část maturit je ponechána v kompetenci ředitele školy.

2.2.2. Rok 2012

Model maturitní zkoušky pro tento rok byl změněn novelou školského zákona, která říká, že žáci posledních ročníků budou maturovat stejně jako maturanti roku 2011. Viz tedy rámeček 1. Původně však již měla společná část maturitní zkoušky v tomto roce probíhat podle tzv. plného modelu tří povinných a až tří nepovinných zkoušek. První povinná zkouška měla být z českého jazyka a literatury, druhá z cizího jazyka a třetí povinnou zkoušku si žáci měli volit mezi matematikou, občanským a společenskovedním základem a informatikou. Informatika však pro rok 2012 není vůbec v portfoliu předmětů obsažena. Změna nastala v tom, že tentokrát nemůže žák konat nepovinnou zkoušku z téhož předmětu jako povinnou. Avšak zároveň pokud žák neuspěje u komplexní povinné zkoušky pouze z její dílčí části, není nutné opakovat celou zkoušku, jako tomu bylo v roce předchozím, ale opakuje pouze tu dílčí část, u které neuspěl.

2.2.3. Rok 2013

Rámeček č. 2: model maturitní zkoušky pro rok 2013

ROK	SPOLEČNÁ ČÁST	PROFILOVÁ ČÁST
2013	2 povinné zkoušky: 1. český jazyk a literatura 2. cizí jazyk nebo matematika	2–3 povinné zkoušky - stanovuje RVP/ ředitel školy
	max. 2 nepovinné zkoušky - z nabídky: cizí jazyk, matematika	max. 2 nepovinné zkoušky - nabídku stanovuje ředitel školy

Zdroj: <http://www.novamaturita.cz/maturita-2013-1404035826.html> (cit. 15. 7. 2013)

Povinné i nepovinné zkoušky konají žáci již pouze v jedné úrovni obtížnosti, která odpovídá základní úrovni obtížnosti podle katalogů požadavků. Nabídka cizích jazyků zůstává stejná, jako v předchozích letech a zároveň žák nemůže konat nepovinnou zkoušku ze stejného jazyka, z jakého koná zkoušku povinnou. Při výběru cizího jazyka nehraje roli jeho hodinová dotace při studiu ani to, zda žák studoval daný jazyk jako první nebo druhý. Žák si může dokonce zvolit takový cizí jazyk, který se během studia na své škole neučil. Jedinou podmínkou je, že se tento jazyk na dané škole vyučuje. Pokud žák neuspěje u komplexní zkoušky z českého jazyka a literatury nebo cizího jazyka, opakuje jen tu dílčí zkoušku/y, u které neuspěl. Není tedy nutné opakovat celou komplexní zkoušku, jako tomu bylo v prvním ročníku maturit. Toto pravidlo platí retrospektivně, tedy i pro žáky, kteří neuspěli u maturitní zkoušky v roce 2011, ale k opravné zkoušce se chtějí přihlásit až v rámci školního roku 2012/2013. Nabídku a počet předmětů profilové části maturitní zkoušky určuje ředitel školy dle platného RVP pro daný obor. (novamaturita, online)

Zde bych ráda poukázala na to, že z nabídky společné části maturitní zkoušky vymizel nejen předmět zeměpis, ale i další předměty, které si žák může zvolit v profilové části maturity, ale pouze v případě, že budou ředitelem školy vybrány jako předměty maturitní.

3. Polské školství

Poté, co Polsko roku 1921 získalo nezávislost se ukázalo, že třetina jeho obyvatel je negramotná. Šlo zejména o území na východě, zatímco západní část země byla vzdělaná. Již vyhláškou z roku 1919 zavádí Polsko povinnou školní docházku. Potýká se však zejména s nedostatkem kvalifikovaných učitelů a ještě po druhé světové válce je rozvoj vzdělávání prioritou a to hlavně ve venkovských oblastech. Na všech středních školách se v té době platilo vysoké školné, což bylo důvodem, že pouze 11% žáků pokračovalo ve studiu po opuštění základní školy. Poté, co se po druhé světové válce dostala k moci komunistická vláda, začala výrazně reformovat vzdělávací systém. V květnu 1945 vypracovalo ministerstvo školství plán, podle kterého byl vzdělávací systém založen na několika principech: že vzdělávání v Polsku je bezplatné, jednotné a povinné. Školné bylo zrušeno a stát začal vzdělávání podporovat systémem stipendií a snahou, aby každé dítě mělo rovný přístup ke vzdělání. Stát kontroloval všechny vzdělávací instituce, což však vedlo především k šíření komunistické ideologie.

Základní školní docházka trvala sedm let a navazovalo na ni čtyřleté další vzdělávání.

15. července 1961, Sejm (polský parlament) schválil zákon na rozvoj vzdělávacího systému. Ten zavedl dva roky povinné zemědělské a odborné přípravy ve všech typech škol. Tato reforma byla postupně zaváděna v letech 1962-1966.

V roce 1978 bylo negramotných pouze 1,2% polského obyvatelstva.

Před reformou z roku 1999, trvalo základní vzdělání 8 let a vedlo k osvědčení o ukončení vzdělávání na základních školách (*świadectwo ukonczenia szkoły podstawowej*). Existovaly však rovněž základní odborné školy (*zasadnicza szkoła zawodowa*), jejichž absolventi získali osvědčení o absolvování vzdělávání v základní odborné škole (*świadectwo ukończenia szkoły zasadniczej*). Střední všeobecné vzdělání bylo realizováno na obecných čtyřletých gymnáziích (*liceum ogólnokształcące*). Střední odborné vzdělání bylo pak poskytováno řadou škol a bylo čtyřleté nebo pětileté na střední odborné škole (*Technikum*). Absolventům všech středních škol byla udělena buď maturita daného druhu střední školy (*świadectwo dojrzałości*) nebo osvědčení o absolvování vzdělávání v daném typu střední školy (*świadectwo ukończenia*).

Po reformě z roku 1999, byly zavedeny šestileté základní školy a tříletá gymnázia. Navíc zde byly rovněž dvou až tříleté základní odborné školy (zasadnicza Szkoła zawodowa), jejichž absolventi získávali osvědčení o absolvování vzdělávání v základní odborné škole (świadectwo ukonczenia zasadniczej szkoły zawodowej). Střední vzdělání bylo zajištěno v tříletých lyceích obecných (liceum ogólnokształcące) a v odborných středních školách jako je tříleté specializované lyceum (liceum profilowane) a čtyřletá střední odborná škola (Technikum).

Středoškolská osvědčení původního systému byla vydávána až do roku 2005. V přechodném období koexistoval jak bývalý, tak i nový typ středních škol. Pověření (świadectwo dojrzałości), které dává právo na přístup k vysokoškolskému vzdělání, před i po reformě, je vydáno po dokončení vzdělání na střední škole a složení maturity (egzamin dojrzałości / maturita). Jediným typem post-základní školy, který neumožňuje přístup k vysokoškolskému vzdělání je základní odborná škola, a to jak ve staré, tak i nové soustavě. Absolventi těchto škol mohou pokračovat ve svém vzdělávání v různých typech doplňkových středních škol: komplementární lyceum (liceum uzupełniające) nebo doplňková technická střední škola (Technikum uzupełniające). Po dokončení vzdělání v těchto školách mohou složit zkoušku dospělosti a tak se stát způsobilými pro vstup k vysokoškolskému vzdělání. (CKE, online)

3.1. Současný maturitní systém v Polsku

V Polsku se zkouška dospělosti nazývá *matura* a absolventi středních škol, stejně jako u nás, nemají povinnost k této zkoušce přistupovat. Maturitní vysvědčení je však podmínkou pro přijetí na vysokou školu. V Polsku je za zkoušky odpovědná Ústřední zkušková komise (Centralna Komisja Egzaminacyjna - CKE), která byla založena v roce 1999 a pod kterou spadají Oblastní zkuškové komise (Okręgowe Komisje Egzaminacyjne), které se zbývají přípravou a realizací maturity v daném polském regionu. Rovněž v Polsku se změna maturitního systému potýkala s problémy a několik let se odkládala. Na rozdíl od českého CERMATU však CKE zveřejňuje celou řadu informací, včetně statistik výsledků a dalších analytických dat.

Ve všech polských vojvodstvích je zadání daného předmětu stejné. Každý maturant skládá zkoušku alespoň ze tří předmětů: z polštiny, jednoho cizího jazyka a jednoho volitelného předmětu. Do roku 2005 se maturity hodnotily stupni od 6 (výborně) do 1 (nedostatečně), od roku 2005 se po reformě hodnotí v procentech. Žáci mají na výběr ze dvou stupňů obtížnosti. Pro úspěšné složení zkoušky na základní

úrovni je nutné získat alespoň 30% bodů. Tato hranice se mi zdá být poněkud nízká, vezmeme-li v potaz náhodnou volbu správné odpovědi v testu, nicméně tento způsob hodnocení vnímám jako lepší oproti klasickému známkování. (CKE, online)

4. Srovnání testových úloh

Pro porovnávání testů jsem si zvolila rok 2012, který byl posledním ročníkem, kdy v Česku probíhala zkouška z maturitního předmětu zeměpis ve společné části zkoušky. Od roku 2013 si žák může zeměpis zvolit jako maturitní předmět pouze v profilové části a to za předpokladu, že jej ředitel školy zařadí mezi předměty, z nichž lze skládat maturitní zkoušku na dané škole. Z pohledu geografa vnímám tuto změnu velice negativně. Pokud reformou maturitních zkoušek mělo dojít k nastavení stejné úrovně a rozsahu maturit, vidím toto jako krok zpět. Společná část nastavuje podmínky pouze pro tři předměty a to český jazyk a literatura, matematika a cizí jazyk. Ostatní předměty se odsunují do pozadí a opět přecházejí do režie škol.

Kritéria srovnání didaktických testů, které byly použity pro zkoušku v jarním termínu zkoušek v roce 2012, jsem se rozhodla rozdělit do tří kategorií.

1. Rozdělení úloh podle příslušnosti otázek k jednotlivým tematickým okruhům geografie na:

- fyzická geografie
- socioekonomická geografie
- kartografie

Do okruhu kartografie byly automaticky řazeny úlohy, při kterých byla vyžadována práce s mapou.

2. Členění úloh podle požadavků na znalosti a dovednosti, které jsou potřeba pro jejich správně vyřešení a které si má žák osvojit v průběhu studia.

- znalost s porozuměním
- aplikace znalostí a řešení problémů
- práce s informacemi

Tyto kategorie jsou uváděny v katalogu požadavků k maturitní zkoušce ze zeměpisu pro Česko a rovněž v Polsku užívají obdobné členění.

3. Dělení otázek podle typu úloh na:

- otevřené - se stručnou odpovědí
- s širokou odpovědí
- uzavřené - s výběrem odpovědi
- přiřazovací
- seřazovací

Do kategorie otevřených úloh se stručnou odpovědí byly zařazovány ty úlohy, v nichž bylo třeba žákem doplnit slovo, název či odpověď v jedné větě. Do otevřených úloh s širokou odpovědí byly řazeny ty, které vyžadovaly psaní souvislého textu.

Do kategorie úloh uzavřených s výběrem odpovědi byly řazeny ty, které poskytovaly nabídku odpovědí. Nerozlišovala jsem zde, zda se jedná o výběr pouze jedné správné odpovědi, více správných či rozhodnutí mezi pravda / lež. Uzavřené přiřazovací byly ty úlohy, v nichž se po maturantech požadovalo přiřadit k sobě správnou kombinaci písmen a číslic, kterými byly označeny různé názvy či jevy, tak, aby dvojice po přiřazení patřila k sobě nebo např. k bodům označených na mapě přiřadit správné názvy z nabízených odpovědí. Do uzavřených úloh seřazovacích spadaly ty úlohy, v nichž měl žák za úkol vzestupně či sestupně řadit zadané informace.

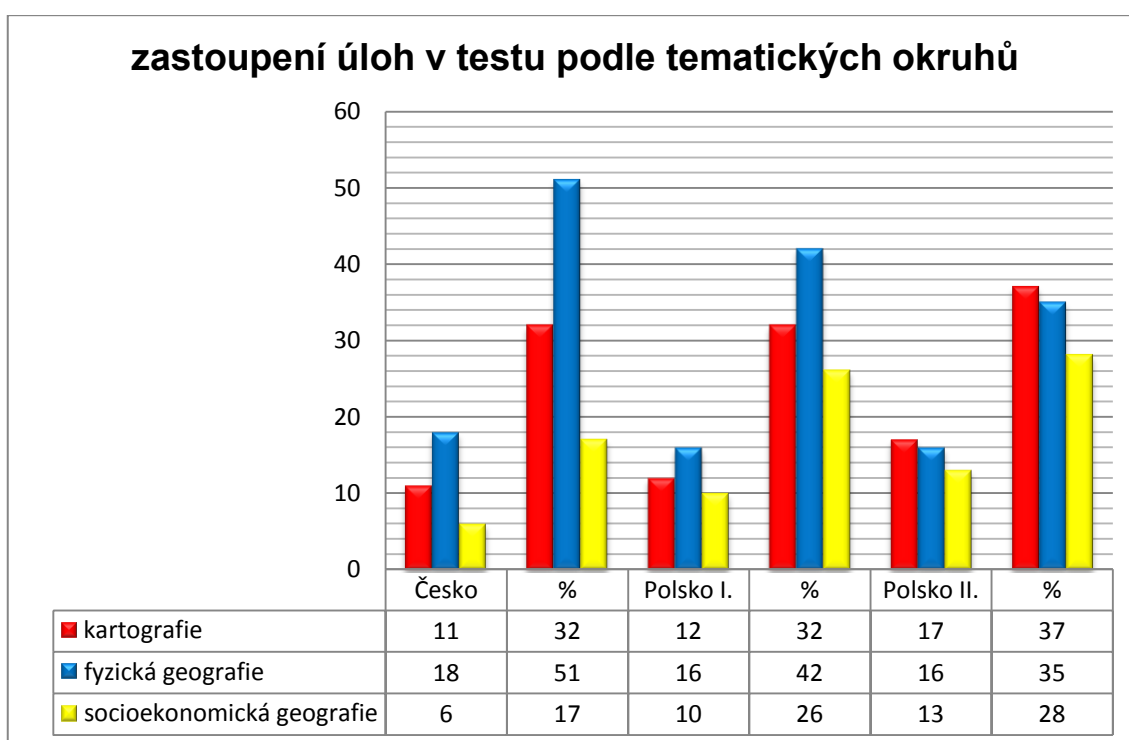
Český didaktický test obsahoval celkem 35 úloh a žák měl na jeho vypracování 90 minut. V nabídce byla pouze jedna úroveň obtížnosti a to vyšší (podle zdroje novamaturita.cz), zatímco v Polsku si lze vybrat ze dvou variant, základní, tedy jednodušší a rozšířená, tedy těžší. V základní úrovni maturitní zkoušky bylo zadáno 30 úloh, z nichž některé se skládaly ještě z dalších zadání a já jsem tady počítala s celkem 38 otázkami. Čas na zpracování byl stanoven na 120 minut. Rozšířená úroveň testu obsahovala 34 úloh, ale některé byly ještě dále děleny na různá zadání. Já jsem tedy proto počítala s celkem 46 úlohami. Čas na vypracování byl 150 minut. Porovnáme-li tedy Českou a Polskou variantu zadání pouze podle počtu úloh a času na vypracování, má Český maturant s 90 minutami na vypracování svého testu téměř

poloviční čas oproti Polskému, který má 150 minut. Na druhou stranu je však Polská verze testu obsáhlejší.

Zařazení testových úloh do kategorií viz Příloha č. 1

4.1. Tematické okruhy

Rámeček č. 3: Tematické okruhy

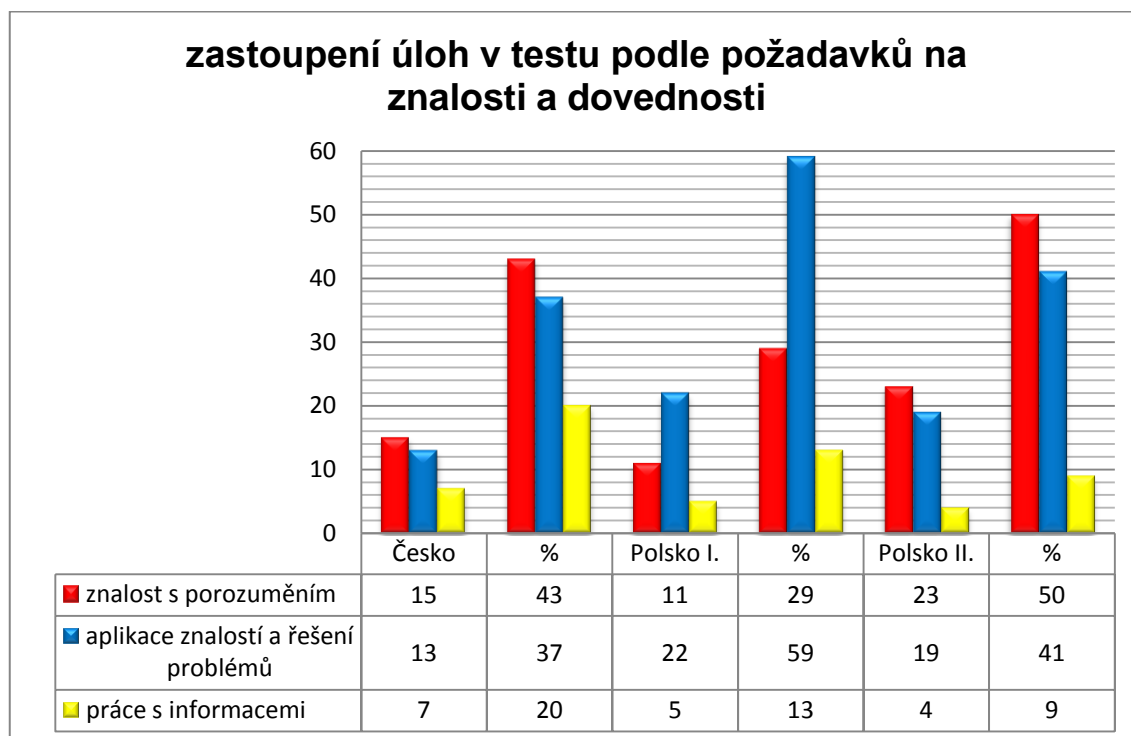

Zdroj: vlastní analýza didaktických testů

Srovnáme-li zastoupení jednotlivých tematických okruhů v testech, všimneme si, že nejvyrovnanější rozložení měl didaktický polský test s vyšší úrovní obtížnosti (v tabulce označen jako Polsko II.) Naopak nejméně vyrovnaný byl test český, kde byla nejméně obsažena socioekonomická geografie na úkor fyzické.

4.2. Požadavky na znalosti a dovednosti

Rámeček č. 4: znalosti a dovednosti

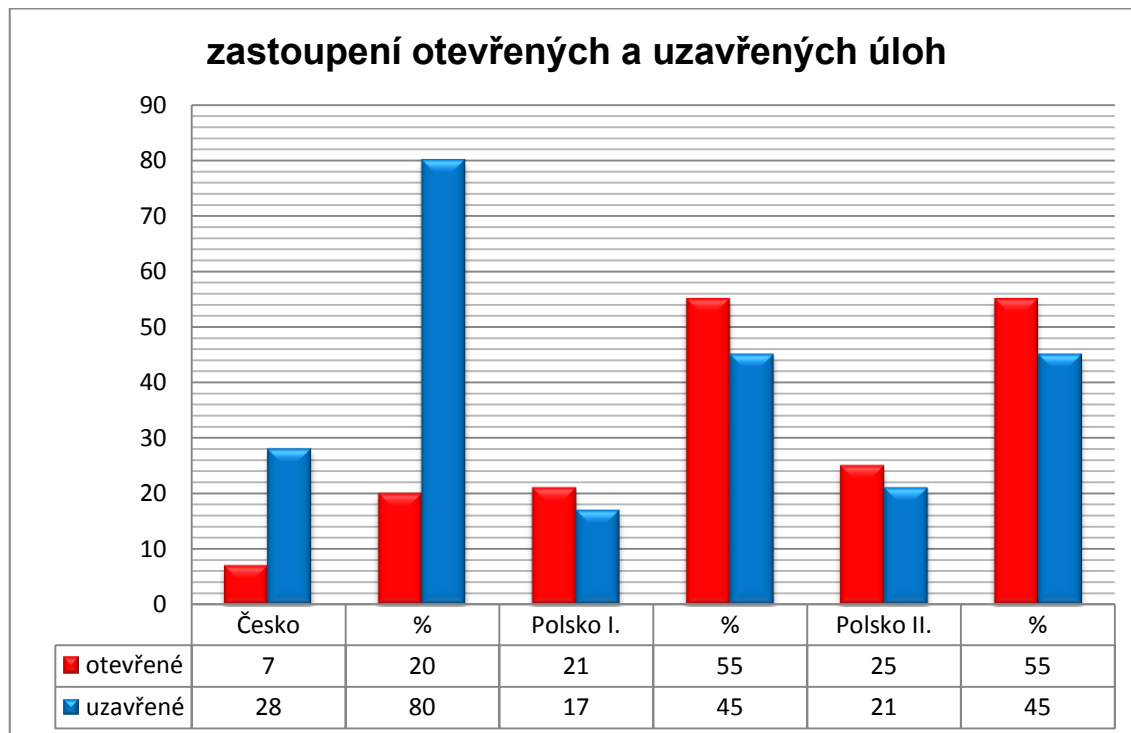

Zdroj: vlastní analýza didaktických testů

Zhodnotíme-li zastoupení úloh v testech podle požadovaných znalostí a dovedností všimneme si značné rozkolísanosti. Zatímco v Česku jsou požadavky ve všech kategoriích víceméně vyrovnané, s menším důrazem na kategorii práce s informacemi, v Polsku tomu tak není. V základní úrovni maturitní zkoušky značně převažuje kategorie aplikace znalostí a řešení problémů, zatímco požadavky na práci s informacemi jsou zastoupeny pouze 13%. Ještě méně je pak tato kategorie zastoupena v těžší verzi maturity a to pouze 9%, tento požadavek na žáka se tedy objevil pouze ve 4 úlohách ze 46.

4.3. Zastoupení typů úloh v testech

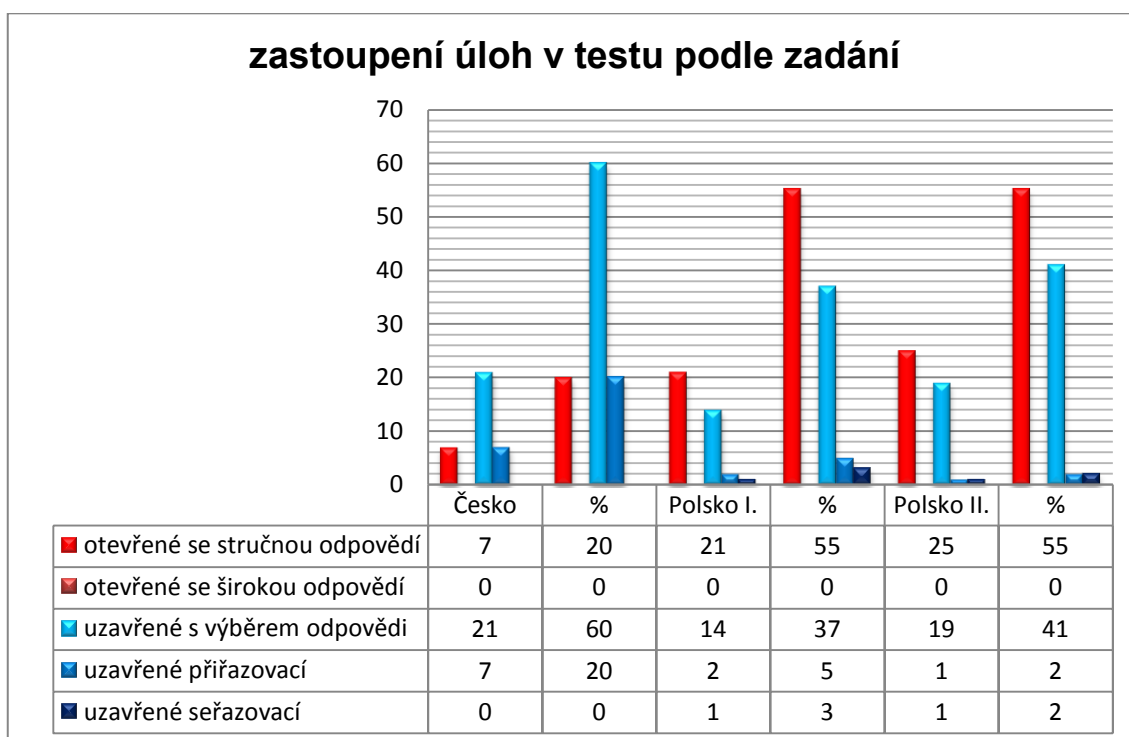
Rámeček č. 5: otevřené a uzavřené úlohy

Zdroj: vlastní analýza didaktických testů

Porovnáme-li nejdříve zastoupení pouze otevřených a uzavřených úloh, všimneme si, že Česko je v tomto ohledu velice nevyrovnané. Uzavřené úlohy tvoří celých 80% testu, zatímco otevřené pouze zbývajících 20%. V Polsku je to daleko vyrovnanější a naopak převažují úlohy otevřené nad uzavřenými. Oprava testu podle šablony se správnými odpověďmi je jistě jednodušší, když obsahuje více úloh uzavřených, myslím si však, že pro ověření kompetencí žáka je vhodnější volit úlohy otevřené.

Rámeček č. 6: typy úloh podle zadání

Zdroj: vlastní analýza didaktických testů

Zaměříme-li se na otevřené úlohy, zjistíme, že v obou zemích se v testech nevyskytují úlohy s širokou odpovědí. Dle mého názoru je důvodem především fakt, že není záměrem v maturitní zkoušce z předmětu zeměpis hodnotit schopnost vyjadřování studenta formou psaného textu. Důležitější jsou jistě odborné znalosti.

U uzavřených úloh pak v obou zemích značně převládají ty s výběrem odpovědi a to dokonce do takové míry, že zbylé kategorie jsou v Polsku zanedbatelné. V Česku se však uzavřené úlohy přiřazovací vyskytují ve 20 % případů, což je stejné jako v případě úloh otevřených.

5. Srovnání výsledků maturitních zkoušek

Rámeček č.7: údaje za rok 2012

rok 2012	Česko	Polsko
maturantů celkem	103 114	342 531
maturantů z geografie	51	76683
maturantů z geografie v %	0,05	22,4

Zdroj: RNDr. Martin Hanus, Ph.D. a Centralna Komisja Egzaminacyjna
http://www.cke.edu.pl/images/stories/0000000000000002012_matura2012/2012_Matura.pdf (cit. 26.7.2013)

Rámeček č. 8: údaje za rok 2011

rok 2011	Česko	Polsko
maturantů celkem	94 772	355 116
maturantů z geografie	301	80027
maturantů z geografie v %	0,32	22,5

Zdroj: RNDr. Martin Hanus, Ph.D. a Centralna Komisja Egzaminacyjna
http://www.cke.edu.pl/images/stories/00002011_matura/raport_2011.pdf (cit. 26.7.2013)

V roce 2012 přistoupilo v Česku k maturitním zkouškám celkem 103 114 žáků, z toho pouze 51 žáků si vybralo zeměpis ve společné části maturitní zkoušky jako svůj zkušební předmět. V procentuelním vyjádření se tedy jedná o 0,05% žáků. V Polsku maturovalo v daném roce celkem 342 531 žáků a zeměpis si jako maturitní předmět vybralo 22,4 % z nich. Můžeme pouze spekulovat nad tím, proč si zeměpis nevybírá více českých studentů. V roce 2011 bylo celkem 0,32 % maturantů ze zeměpisu v ČR, což je sice více než v roce následujícím, nicméně jde stále o zanedbatelné číslo. Jako jeden z faktorů, proč tomu tak je, vidím v konkurenci ostatních předmětů a nízké motivaci k výběru této zkoušky jako maturitní.

Rámeček č. 10: průměrná úspěšnost

rok 2012	počet maturantů	průměrná úspěšnost žáků v testu
Polsko I.	45 180	49,22%
Polsko II.	31 503	52,53%
Česko	51	50,90%

Zdroj: RNDr. Martin Hanus, Ph.D. a Centralna Komisja Egzaminacyjna
http://www.cke.edu.pl/images/stories/00000000000000002012_matura2012/2012_Matura.pdf (cit. 26.7.2013)

Porovnáme-li průměrnou úspěšnost žáků v jednotlivých zemích, zjistíme, že tato čísla jsou si velice blízká. Hranice úspěšnosti je v obou zemích ve všech variantách testů nastavena na 33%. V roce 2012 tak bylo v ČR úspěšných 81,1 % žáků. (RNDr. Martin Hanus, Ph.D., 2013)

Záměrně zde neuvádím procento žáků, kteří u maturitní zkoušky uspěli. Důvodem je fakt, že CERMAT tento výsledek nezveřejňuje a v případě polských maturantů se tento jev nesleduje. Maturitní předmět zeměpis totiž od roku 2010 spadá do předmětů, které si žák může zvolit dobrovolně a jejich výsledek se nezapočítává do celkového hodnocení maturity.

6. Shrnutí a závěr

V této bakalářské práci jsem se zabývala především tématem maturitní zkoušky. V posledních letech je u nás tato problematika často zmiňována hlavně díky reformě maturitní zkoušky, ke které došlo. Poprvé se u nás podle nových pravidel maturovalo v roce 2011. Každý další ročník pak přinesl určité změny. Zaměříme-li se pouze na předmět zeměpis, zkouška se ve společné části maturitní zkoušky konala pouze v letech 2011 a 2012, v roce 2013 přešla pouze do profilové části a o zařazení předmětu mezi maturitní rozhoduje ředitel dané školy. Do budoucna se s návratem zeměpisu do společné části nepočítá. V rámci své práce jsem srovnávala didaktické testy ze zeměpisu z roku 2012. Jako srovnávací stát jsem si zvolila Polsko. V té době probíhala maturita v obou zemích podle podobného scénáře a česká maturita se navíc nechala v jistých věcech od té polské inspirovat. Porovnávala jsem jednak úlohy z pohledu zařazení do jednotlivých oblastí geografie (zde jsem zvolila členění na kartografii, fyzickou a socioekonomickou geografii), dále podle nároků, které úloha na studenta klade (zda má požadované znalosti, zda umí nabyté vědomosti aplikovat a zda umí pracovat s informacemi), posledním měřítkem bylo zařazení úloh podle jejich zadání na otevřené a uzavřené a jejich další členění.

Závěry tohoto šetření popisuji v předchozí kapitole vždy u řešení dané problematiky. Konkrétní řazení úloh do kategorií je uvedeno v příloze této práce a jednotlivá zadání i jejich řešení jsou dostupná online. Odkaz pro jejich vyhledání je uveden v seznamu použité literatury.

K psaní bakalářské práce nedílně patří rovněž shánění informací a podkladů. Na tomto místě bych ráda zmínila fakt, že v Česku je tato práce velice obtížná zejména díky instituci CERMAT. Veškerá data poskytuje oficiálně pouze ředitelům středních škol a veřejnosti jsou nedostupná. V letošním roce je přislíbená náprava, jelikož toto chování je protizákonné. Naopak Polská instituce pověřená správou maturitních zkoušek zveřejňuje veškeré informace a výroční zprávy na svých webových stránkách.

Celkově bych Polskou verzi maturitní zkoušky hodnotila jako lepší variantu oproti České. Důvodů je hned několik. Tím hlavním je fakt, že v Polsku i nadále probíhá maturita ze zeměpisu formou didaktických testů organizovaných státem. Předmět je sice řazen mezi dodatkové a výsledek zkoušky se tedy nezapočítává do celkového hodnocení, podle statistických údajů si jej však značná část studentů za svůj maturitní předmět volí. Kladně rovněž hodnotím zastoupení otevřených a uzavřených úloh v testu, jejichž podíl je daleko vyrovnanější než v České verzi.

7. Seznam zdrojů a informací

7.1. Literatura

DIDAKTICKÝ TEST (2012): Zeměpis. CERMAT. 23s. Dostupné z webových stránek: <http://www.novamaturita.cz/sada-a-jaro-2012-1404035744.html> (cit. 15.7.2013)

EGZAMIN MATURALNY 2012 GEOGRAFIA POZIOM PODSTAWOWY (2012): Kryteria oceniania odpowiedzi. Centralna Komisja Egzaminacyjna. Dostupné z webových stránek: http://archiwum.cke.edu.pl/images/stories/00000000000000002012_matura2012/klucz_e/geografia_pp_klucz.pdf

EGZAMIN MATURALNY 2012 GEOGRAFIA POZIOM ROZSZERZONY (2012): Kryteria oceniania odpowiedzi. Centralna Komisja Egzaminacyjna. Dostupné z webových stránek: http://archiwum.cke.edu.pl/images/stories/00000000000000002012_matura2012/klucz_e/geografia_pr_klucz.pdf

EGZAMIN MATURALNY Z GEOGRAFII (2012): POZIOM PODSTAWOWY. Centralna Komisja Egzaminacyjna. 18s. Dostupné z webových stránek: http://archiwum.cke.edu.pl/images/stories/00000000000000002012_matura2012/geografia_pp.pdf

EGZAMIN MATURALNY Z GEOGRAFII (2012): POZIOM ROZSZERZONY. Centralna Komisja Egzaminacyjna. 18s. Dostupné z webových stránek: http://archiwum.cke.edu.pl/images/stories/00000000000000002012_matura2012/geografia_pr.pdf

KATALOG POŽADAVKŮ ZKOUŠEK SPOLEČNÉ ČÁSTI MATURITNÍ ZKOUŠKY (2008): Zeměpis. Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání, 16 s. Dostupné z webových stránek: <http://www.novamaturita.cz/zemepis-1404033122.html> (cit. 15.7.2013)

KLÍČ SPRÁVNÝCH ŘEŠENÍ (2012): Zeměpis. 2s. Dostupné z webových stránek: <http://www.novamaturita.cz/sada-a-jaro-2012-1404035744.html> (cit. 15.7.2013)

MAPA (2012): Dostupné z webových stránek: http://archiwum.cke.edu.pl/images/stories/00000000000000002012_matura2012/mapa_karkonosze.pdf

MORKES, F., (2003): Historický přehled postavení maturitní zkoušky a analýza jejich funkcí. Praha. 71s.

ŘEZNÍČKOVÁ, D., (2001a): Maturita z geografie. Geografické rozhledy č. 2/2000-2001, s. 46

ŘEZNÍČKOVÁ, D., (2001b): Jak se změnila maturita ze zeměpisu v Česku? Geografické rozhledy, 11, č. 2, s. 43-44

ŘEZNÍČKOVÁ, D., (1997): Reforma maturitních zkoušek ze zeměpisu jako součást nové strategie geografického vzdělávání. Geografie – Sborník ČGS, 102, č.3, s. 189 - 200

ŠTVERÁK, V., (1983): Stručné dějiny pedagogiky. Praha: SPN, 380s.

VYHLÁŠKA č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělání ve středních školách maturitní zkouškou, ve znění vyhlášky č. 90/2010 Sb., vyhlášky č. 274/2010 Sb., vyhlášky č. 54/2011 Sb., vyhlášky č. 273/2011 Sb. a vyhlášky č. 371/2012 Sb.

WIECZOREK, T., SOJA, J., (2005): Biuletyn maturalny geografia. Centralna Komisja Egzaminacyjna, Warszawa, 36 s. Dostupné z webových stránek:

<http://www.cke.edu.pl/images/stories/EFS/geografia1.pdf> (cit. 15.7.2013)

7.2. Internetové zdroje

Centralna Komisja Egzaminacyjna, (online): Dostupné z: <http://www.cke.edu.pl/>

(cit. 24.5.2013)

CERMAT, (online): Dostupné z: <http://www.ceremat.cz/> (cit. 2.7.2013)

EDUin, (online): Dostupné z: <http://www.eduin.cz> (cit. 14.6.2013)

Geografické rozhledy České geografické společnosti, (online): Dostupné z:

<http://geography.cz/geograficke-rozhledy/> (cit. 31. 7. 2013)

HAMELIKA, (online): Dostupné z: <http://www.hamelika.cz/ostatni/skolstvi.htm>

(cit. 24.6.2013)

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České Republiky, (online): Dostupné z:

<http://www.msmt.cz/>

Nová maturita, (online): Dostupné z: <http://www.novamaturita.cz/> (cit. 10.7.2013)

8. Příloha

Příloha č. 1: Zařazení testových úloh do kategorií

Česko

úloha	okruh	požadavky	úloha	typ
1	FG	2	U	výběr
2	FG	1	U	výběr
3	FG	3	U	výběr
4	FG	1	U	výběr
5	FG	1	U	přiřarovací
6	FG	1	O	stručná
7	FG	3	U	výběr
8	SG	3	U	výběr
9	SG	3	U	výběr
10	SG	2	U	přiřarovací
11	KA	2	U	výběr
12	SG	2	U	výběr
13	SG	1	U	přiřarovací
14	KA	1	U	výběr
15	SG	2	O	stručná
16	FG	1	U	přiřarovací
17	FG	1	U	výběr
18	FG	1	U	výběr
19	FG	1	O	stručná
20	FG	1	U	výběr
21	KA	2	U	výběr
22	FG	2	O	stručná
23	FG	3	U	přiřarovací
24	FG	2	U	výběr
25	KA	2	U	výběr
26	KA	1	U	výběr
27	KA	1	U	výběr
28	FG	1	O	stručná
29	FG	2	U	přiřarovací
30	FG	3	U	přiřarovací
31	KA	3	U	výběr
32	KA	1	O	stručná
33	KA	2	U	výběr
34	KA	2	U	výběr
35	KA	2	O	stručná

Polsko I.

úloha	okruh	požadavky	úloha	typ
1	KA	2	U	výběr
2a	KA	2	O	stručná
2b	KA	2	U	výběr
3	KA	2	U	výběr
4	KA	2	O	stručná
5	KA	2	O	stručná
6	KA	2	O	stručná
7	KA	3	O	stručná
8	KA	2	U	výběr
9a	FG	2	U	výběr
9b	FG	2	U	výběr
10	FG	1	U	přiřazovací
11a	FG	2	U	seřazovací
11b	FG	2	O	stručná
12a	FG	2	U	výběr
12b	FG	2	U	výběr
13	FG	3	O	stručná
14a	KA	2	O	stručná
14b	FG	1	O	stručná
15a	FG	2	O	stručná
15b	FG	2	O	stručná
16a	FG	1	O	stručná
16b	FG	1	U	výběr
17a	FG	2	O	stručná
17b	FG	2	O	stručná
18	FG	1	U	výběr
19	SG	2	U	výběr
20	SG	1	O	stručná
21	SG	1	O	stručná
22	SG	3	O	stručná
23	SG	2	U	výběr
24	SG	1	U	výběr
25	SG	2	O	stručná
26	SG	3	O	stručná
27	SG	1	O	stručná
28	SG	3	O	stručná
29	KA	1	U	výběr
30	KA	1	U	přiřazovací

Polsko II.

úloha	okruh	požadavky	úloha	typ
1	KA	1	U	výběr
2	KA	2	U	přiřazovací
3	KA	2	U	výběr
4	FG	2	O	stručná
5	KA	2	O	stručná
6	KA	2	O	stručná
7	FG	1	U	výběr
8	KA	2	O	stručná
9	KA	2	U	výběr
10	FG	2	O	stručná
11	FG	2	O	stručná
12a	FG	1	U	výběr
12b	FG	1	U	výběr
13a	FG	2	U	výběr
13b	FG	2	U	seřazovací
14	FG	1	O	stručná
15a	FG	3	O	stručná
15b	FG	3	O	stručná
16a	FG	1	U	výběr
16b	FG	1	O	stručná
17	FG	2	U	výběr
18a	SG	2	U	výběr
18b	SG	1	O	stručná
19	FG	1	O	stručná
20a	FG	2	O	stručná
20b	FG	1	O	stručná
21a	FG	1	O	stručná
21b	FG	1	U	výběr
22a	FG	2	O	stručná
22b	FG	3	O	stručná
23	SG	1	U	výběr
24	SG	1	O	stručná
25	SG	3	O	stručná
26	SG	2	O	stručná
27a	SG	1	O	stručná
27b	FG	1	U	výběr
28	SG	1	U	výběr
29	SG	1	U	výběr
30	SG	1	O	stručná
31a	KA	1	U	výběr
31b	KA	1	O	stručná
32a	SG	2	O	stručná

32b	SG	1	U	výběr
33a	SG	2	U	výběr
33b	SG	1	O	stručná
34	SG	2	O	stručná